

D ů v o d y:

Jde tu o záporný spor o příslušnost mezi dvěma okresními soudy republiky Československé, z nichž jeden má sídlo v oblasti historických zemí, druhý na Slovensku. V řízení sporném zkoumá soud svou příslušnost z úřední povinnosti (§ 41 odstavec první j. n. a § 50 odstavec první uh. c. ř. s.) a to na základě údajů, jež jsou obsaženy v žalobě (§ 41 odstavec druhý j. n. a § 50 odstavec druhý uh. c. ř. s.). Podle údajů žaloby má žalovaný své obecné sudiště v Lučenci (§§ 65 a 68 j. n. a § 26 odstavec první uh. c. ř. s.), ale byl již u okresního soudu v Jaroměři právoplatně odsouzen k placení výživného, jehož zvýšení žalující dítě se domáhá. Ve státě Československém platí v důsledku čl. 2 zákona ze dne 28. října 1918, čís. 11 sb. z. a n. dvojí procesní právo, ale nikoliv obojí právo v celé oblasti, nýbrž každé ve své části jinak jednotného a nedílného státního celku (§ 3 ústavní listiny ze dne 29. února 1920, čís. 121 sb. z. a n.). Platí tudíž v historických zemích procesní zákony, převzaté z práva uherského. Ustanovuje-li zákon ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n. v čl. III. čís. 3 a ve čl. VII. čís. 2 písm. i), že tuzemskem ve smyslu civilních řádů soudních, o něž jde, jest území Československé republiky, ve kterém tyto zákony platí, nesluší tomu rozuměti tak, že obojí právo platí v celé oblasti státu, nýbrž tak, jak bylo řečeno. Každé z obou procesních práv platí ve své oblasti výlučně a každý z obou soudů, mezi nimiž spor o příslušnost vzešel, vázán jest jen procesním právem, pro něj platným. S tohoto hlediska mají pravdu oba soudy: okresní soud v Jaroměři v tom, že odmítl místní příslušnost s poukazem na §§ 65 a 68 j. n., neboť jde o spor nový, ohledně něhož místní i věcná příslušnost má býti zkoumána podle nové žaloby; okresní soud v Lučenci pak v tom, že odmítl příslušnost s poukazem na předchozí právoplatný rozsudek okresního soudu v Jaroměři o placení výživného, neboť jde o žalobu ve smyslu §u 413 uh. c. ř. s., ve které se žádá změna prvotního rozsudku co do výše výživného. Za tohoto stavu věci nelze tedy vysloviti, že ten neb onen soud podle platných zákonných předpisů o příslušnosti jest pro tento spor místně příslušným. Následkem toho chybí tu zákonné předpoklady pro místní příslušnost tuzemského soudu pro spor, který tuzemským soudům k rozhodnutí je přikázán, a nezbylo než použiti §u 28 j. n. a §u 52 uh. c. ř. s. Protože žalovaný jest podle žaloby posádkou v Lučenci a protože podle §u 53 odstavec první uh. c. ř. s. může býti soud místně příslušný na Slovensku určen i v řízení sporném z povinnosti úřední, byl ustanoven okresní soud v Lučenci.

Čís. 4169.

Směrnice pro určení výše výpravy (§ 1231 obč. zák.). Může dostihnouti ba i přesahovati povinný díl.

(Rozh. ze dne 23. září 1924, R II 263/24.)

Soud první stolice přiznal synu, domáhajícímu se na otci vyplacení výpravy, 7.000 Kč. Rekursní soud nevyhověl synovu rekursu, k otcovu rekursu však snížil výpravu na 4.500 Kč.

Nejvyšší soud k synovu dovolacímu rekursu určil výpravu na 9.000 Kč.

Důvody:

Mylným jest názor rekursního soudu, že soudem určená výprava nesmí dosáhnouti výše povinného podílu. Není o tom výslovného zákonného předpisu, aniž lze to, jak činí soud druhé stolice, vyvozovati z ustanovení §§ 788 a 790 obč. zák. Nehledíc ani k tomu, že v době určení výpravy zpravidla nebude ani lze posouditi, kolik povinný podíl, o němž přece lze mluvit teprve po smrti rodičů, bude činiti, nelze zajisté v uvedených ustanoveních spatřovati obmezení rodičů v tom směru, že by k účelům Šu 788 nesměli věnovati více, než svého času bude povinným podílem. Smysl onoho ustanovení je zřejmě jen ten, že nepominutelný dědic má na povinný podíl nárok jen potud, pokud jeho ceny nedostal již za žití zůstavitele k účelům Šu 788, a že tedy nemá nároku, dostav na tyto alespoň tolik anebo ještě více, než by činil jeho povinný podíl. Nezahrnuje-li, jak právě doličeno, § 788 v sobě obmezení rodičů při určení výpravy, nelze je z něho vyvozovati ani pro soud, jehož usnesení jen nahrazuje vůli jejich. Směrnice, kterými se soud při určení výpravy musí řídit, vysvítají jednak z účelu výpravy, jednak z ohledů na hmotné poměry účastníků osob. Účelem výpravy jest, poskytnouti synovi prostředky pro první zařízení manželské domácnosti. Hmotné poměry stran nutno míti na zřeteli potud, že zákon vyžaduje, by syn sám neměl dostatečného jmění a by výprava byla přiměřena mohoucnosti rodičů (§§ 1220 a 1231 obč. zák.). Onen předpoklad jest splněn, neboť nebylo nikým ani tvrzeno, že žadatel v čase sňatku měl nějaké vlastní jmění. Je tedy jeho nárok na výpravu oprávněn. Naproti tomu nelze 4.500 Kč, na které rekursní soud snížil výpravu, určenou prvním soudem na 7.000 Kč, míti za přiměřenou poměrům žadatelova otce. Odhad jeho jmění byl pořízen jen velmi povšechně, neboť přihlíží jen k usedlosti a jejímu příslušenství, ale pomíjí úplně mlčením všechno ostatní jmění, jako hotovosti, peněžní vklady, zásoby na polních plodinách, šperky, nábytek, šatstvo atd., a běže za průměrnou cenu stavení a polnostní částky podle všeobecné známosti poměrů na trhu nemovitostí nápadně nízké. Než i když se tento odhad běže za základ rozhodnutí a když se dále přistoupí na znalecký úsudek, že by žadatelův otec potřeboval pro sebe a svou rodinu nejméně 80 měřic polností, nelze přece neuznati, že by musil, nemaje jiného jmění, i z toho synovi dáti nějakou výpravu a že mu ze zbývajících 55 měřic — v ceně prý 44.000 Kč — přece plyne zcela slušný roční příjem. Nelze proto povinnou výpravu určiti jen onou částkou, která by na žadatele připadla, kdyby těchto 55 měřic bylo ihned za cenu odhadní zpeněženo a výtěžek byl na oprávněné děti rozvržen. Také nutno si povšimnouti, že žadatelův otec některé z ostatních dětí podělil již dosti štědře a zejména synu Josefu v roce 1923 dal na otcov-

ský podíl 10 měřic polí a starou chalupu v odhadní ceně prý jen 11.000 Kč, neobávaje se tehdy — jako nyní — zhoubných prý následků, které by takové ztenčení jeho jmění mohlo mít na jeho hospodářský stav. Přihlíží-li se ku všem těmto okolnostem a uváží-li se konečně, jak nepoměrně vysoké jsou dosud ceny právě oněch předmětů, kterých je nezbytně třeba k zařízení i dosti skrovné nové domácnosti, nutno uznati, že peníz 4.500 Kč naprosto neodpovídá ani mohoucnosti žadatelova otce ani účelu, sloužiti za výpravu, že je příliš nízkým, a že je pokládati za přiměřenou výpravu alespoň 9.000 Kč.

Čís. 4170.

Formální postup při přemístnění sídla firmy z obvodu jednoho do obvodu jiného rejstříkového soudu.

(Rozh. ze dne 23. září 1924, R II 306/24.)

Lev P. oznámil u rejstříkového soudu v Opavě, že přeložil sídlo svého podniku z Krnova do Prahy, a navrhl, by jeho firma byla u obchodního rejstříku zemského soudu v Opavě vymazána a by příslušné spisy byly odstoupeny obchodnímu soudu v Praze. Rejstříkový soud oné části návrhu vyhověl, tuto však zamítl. Rekursní soud změnil zamítací část napadeného usnesení v ten rozum, že odstoupil spisy obchodnímu soudu v Praze za účelem zápisu firmy do tamního obchodního rejstříku. Důvody: První soud vyhověl sice první části návrhu, druhou část však zamítl s podotknutím, že bylo věci navrhovatelovou, by navrhl přímo u obchodního soudu v Praze, by firma byla zapsána do obchodního rejstříku u tohoto soudu. Ježto se však jedná o přeložení sídla podniku a nikoliv o zápis nové firmy, mělo se návrhu vyhověti v plném obsahu, ježto není překážky podle zákona.

Nejvyšší soud nevyhověl navrhovatelovu dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podáním ze dne 4. května 1924 navrhl stěžovatel u zemského soudu v Opavě, by tam jeho firma z obchodního rejstříku byla vymazána a spisy obchodnímu soudu v Praze za účelem zápisu téže firmy byly postoupeny a aby jeho právní zástupce jak o výmazu, tak o zápisu byl vyrozuměn. Tomu nelze rozuměti jinak, než že nejprve měl býti proveden výmaz a pak teprve měly býti spisy postoupeny. První soud vyhověl žádosti za výmaz firmy, nevyhověl však návrhu na odstoupení spisů obchodnímu soudu v Praze. Rekursní soud vyhověl stížnosti majitele firmy a změnil usnesení prvního soudu v ten smysl, že spisy postupují se obchodnímu soudu v Praze za účelem zápisu firmy do tamního obchodního rejstříku. Tím bylo celé původní žádosti majitele firmy vyhověno, takže nemá k další stížnosti důvodu. Formální postup při přemístnění firmy z obvodu jednoho rejstříkového soudu do obvodu jiného rejstříkového soudu není žádným předpisem upraven. Nařízení mini-